

Annotatie commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte

Van: L. van der Sar en L. Blomen
Telefoon: 06-22512176
E-mail: l.vandersar@griffie.rotterdam.nl
Ons kenmerk: 24bb004287

Aan: Commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte
Datum : 20-06-2024
Betreft : Concept Voorjaarsnota 2024 en 1e herziening 2024
Vergadering: 26 juni 2024

1. Doel van de bespreking:

De stukken van de concept-voorjaarsnota zijn geagendeerd in de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte om over de voor de commissie relevante onderdelen van de concept-voorjaarsnota 2024 en de 1e herziening 2024 te adviseren. De voorjaarsnota is een lijvig document. Met deze annotatie nemen we u met behulp van hyperlinks mee door het document, dat te vinden is op de website <https://www.watdoetdegemeente.rotterdam.nl/voorjaarsnota2024/>

2. Voorgeschiedenis:

Op donderdag 9 november 2023 is de [begroting 2024](#) door de raad vastgesteld. In de concept-voorjaarsnota 2024 staan de plannen voor de jaren 2024 t/m 2028 op hoofdlijnen. Daarnaast bevat dit document de eerste herziening van het lopende jaar. Deze financiële bijstellingen geven u een eerste beeld in de realisatie binnen de kaders van de vastgestelde begroting. Opvallende zaken hierin worden benoemd in deze annotatie.

3. Te bespreken stukken:

[Raadsvoorstel over vaststelling van de concept-Voorjaarsnota 2024 en 1e Herziening 2024](#)
[Raadsvoorstel over vaststellen Egalisatiereserve bouwleges](#)

- Beantwoording technische vragen (24bb00xxxx, volgt vrijdagmiddag 21 juni)

4. Mogelijke aandachtspunten:

Aanwezigheid wethouders

Aangezien wethouder Karremans uiterlijk om 11.30 uur de vergadering moet verlaten, begint de bespreking van de concept Voorjaarsnota met de portefeuille Buitenruimte.

Na afronding van dit onderdeel zijn de wethouders Zeegers, Simons en Struijvenberg tegelijk aanwezig zodat u alle vragen aan hen in een keer kunt stellen. Bij de beantwoording zal de wethouder met het kleinste aantal vragen beginnen. Na afloop van de beantwoording van elke wethouder zal na een veegronde gevraagd worden of er nog behoefte is aan een tweede termijn.

Algemeen

In het raadsvoorstel staat:

Zoals in voorgaande alinea is aangegeven staat de gemeente Rotterdam voor grote opgaven en wordt ze geconfronteerd met flinke, vooral incidentele, financiële onvermijdelijke tegenvallers die deze collegeperiode optellen tot gemiddeld €125 miljoen per jaar. In het [voorwoord](#) wordt dit verder toegelicht.

De [reserves](#) laten de incidenteel ingezette Eneco-middelen zien welke met rente in 2027 en 2028 worden teruggestort in het investeringsfonds. Als u dit plaatje [vergelijkt met dat uit de begroting 2024](#) ziet u ook het deel dat onttrokken is c.q. geleend uit de jaren 2024 en 2025.

Hoe deze lening (als positieve bijstelling op de Algemene middelen in 2024 en 2025 en de terugbetaling als negatieve bijstelling in 2027 en 2028) is verdeeld over de programma's kunt u zien in het overzicht van de [Bijstellingen t.o.v. Begroting](#).

Het college wijkt met het inzetten van deze middelen af van de [vastgestelde kaders rondom de verkoopopbrengst Eneco](#) (besluit 2, lid 3) en de uitgangspunten van het "[Coalitieakkoord 2022-2026 één Stad](#)" zoals benoemd op pagina 52. Het in de kaders voor aanwending verkoopopbrengst Eneco genoemde advies van de adviescommissie Eneco-gelden maakt geen onderdeel uit van de te behandelen stukken.

Het [structureel exploitatiesaldo](#) geeft het beeld van teruglopende baten en lasten, waarbij tot 2025 meer baten dan lasten zijn. Het structureel exploitatiesaldo betreft het verschil tussen de structurele lasten en de structurele baten. Indien de begroting niet structureel in evenwicht is, kan de Provincie Zuid-Holland de gemeente onder verscherpt toezicht plaatsen. De ontwikkeling in de omvang van de baten en de lasten in de tijd is hierin belangrijk.

Het [regulier exploitatiesaldo](#) maakt de grootte van de toevoegingen en de onttrekkingen aan de reserves zichtbaar. Het geeft inzicht in de structurele onttrekkingen van reserves en het verloop daarvan in de jaren. De betrouwbaarheid van het langjarig regulier exploitatiesaldo valt of staat met de nauwkeurigheid van de meerjarige begrotingen per programma (voorspellend vermogen).

De [netto schuldquote](#) heeft een verschil met de [begroting 2024](#); in de jaren 2026 en 2027 nemen de vaste schulden nu toe. De netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen laat een constanter beeld zien door de afname van de doorgezette leningen aan woningcorporaties en deelnemingen alleen de gecorrigeerde zit in de vergelijkingstabel onder kopje [ontwikkeling](#).

In het totaaloverzicht bijstellingen kunt u zien welke [bezuinigingen/taakstellingen](#) het college voorstelt. In deze tabel is een positief bedrag een bijstelling en een negatief bedrag een intensivering. Het verdient de aanbeveling de pull-down menu's per regel te openen.

De toelichting hierop is veelal in het [programma](#) terug te vinden. Per programma kunt u op de tegel financiën het overzicht van baten en lasten zien. Door op de knop "vergelijk saldo" onder deze tabel te klikken ziet u de ontwikkeling vanuit de afgelopen periode tot nu. De tekstuele toelichting vindt u onder de tabellen.

[De ontwikkeling van het weerstandsvermogen](#) laat in 2024 met 102 miljoen een dip zien in de benodigde weerstandscapaciteit waarmee het weerstandsvermogen naar 1,13 klimt en weer aan de interne norm uit het coalitieakkoord voldoet. De [kwantificeerbare risico's](#) zijn in een tabelvorm weergegeven waarbij de kans dat het risico is weergegeven en vervolgens binnen welke bandbreedte de omvang. Punt van aandacht hierbij is dat bij veel risico's het bedrag € 0,- kan zijn als ze zich voordoen. Ook het [EMU tekort](#) heeft een negatieve uitschieter in 2024, dit heeft geen consequenties, maar wel goed te zien waardoor dit wordt veroorzaakt.

Programma's op BWB-terrein

Beheer van de stad (Buitenruimte)

- De belangrijkste budgettaire wijzigingen worden in dit [overzicht](#) toegelicht.
- Het saldo van baten en lasten voor het programma Beheer van de stad wordt voor de komende jaren negatief geraamd (structureel ca. € 200 mln negatief). Belangrijkste mutaties zijn dat er minder budget beschikbaar komt voor dienstverlening in de buitenruimte (€800k minder in 2025; vanaf 2026 jaarlijks €1 mln minder) en tijdelijk minder budget voor beheer en onderhoud (€1,5 mln minder in 2024, €7,1 mln minder in 2025 en 2026, €4,6 mln minder in 2027), waardoor het college een aantal ambities bijstelt; budgetten voor energiekosten zijn meerjarig verhoogd (€3,9 mln meer in 2024, €2,9 mln meer in 2025, €2,6 mln meer in 2026, €2,4 meer in 2027, €2,3 meer in 2028); kostendekkendheid van de rioolheffing wordt verbeterd (meerjarig € 5 mln). Onderhoud Erasmusbrug komt dit jaar €9,5 mln hoger uit dan begroot, volgend jaar €2,5 mln hoger.
 - o Gevraagd kan worden hoe het college gegeven de financiële uitdagingen de kwaliteit van het beheer en onderhoud in stand wil houden.
- De collegetarget is naastplaatsingen en zwerfafval te verminderen in de 20 wijken die het slechtst scoren. Doel in deze collegeperiode is een stijging van de CROW-score op naastplaatsingen en zwerfafval met gemiddeld 5 procentpunt. Nulmeting (2021) betrof 79% niveau B. Realisatie per 31 maart 2024 betrof 79,87% niveau B of hoger. Einde collegeperiode is het doel 84% niveau B of hoger te halen.
 - o Gevraagd kan worden hoe het college voortgang wil maken op deze target.

Bestaande stad (Wonen en Buitenruimte)

- De belangrijkste budgettaire wijzigingen worden in dit [overzicht](#) toegelicht.
- Met ingang van 1 januari is de Omgevingswet van kracht. Lopende aanvragen vallen hier nog niet onder. De verwachting is dat grotere aanvragen een langere doorlooptijd hebben. Desalniettemin zet het college in op een efficiënte vergunningverlening om de bouw te bevorderen.
 - o Gevraagd kan worden hoe het college dit wil bevorderen. De opgave blijft immers groot.
- Vanaf 2025 nemen de baten en lasten af. Dit is te verklaren door het bijna volledig wegvallen van verkoopopbrengsten vastgoed en de hiermee samenhangende afschrijving van boekwaardes van vastgoedobjecten.
- Het raadsvoorstel [Wijzigingen in de kadernota vastgoed](#) is op 19 juni in de commissie BWB besproken.

Stedelijke ontwikkeling (Bouwen, wonen en buitenruimte)

- De belangrijkste budgettaire wijzigingen worden in dit [overzicht](#) toegelicht.
- Er vallen drie collegetargets onder dit programma:
 - o **Collegetarget meer groen:** In deze collegeperiode komt er 20 ha groen bij, of de planvorming hiervoor wordt afgerond met de bedoeling uitvoering ervan uiterlijk in 2026 te starten. In 2023 is 8,1 ha gerealiseerd, doel is om in 2024 10 ha te halen. Op 20 juni 2023 heeft het college het actieplan Rotterdam gaat voor groen 2023-2026 aan de raad aangeboden.
 - Gevraagd kan worden naar hoe het college de doelstelling wil halen.
 - o **Collegetarget bouw nieuwe woningen:** Het college start in de komende 4 jaar met de bouw van 14.000 – 16.000 nieuwe woningen. Van deze woningen behoort 20% tot het sociale segment en 35% tot het middensegment. Een uitzondering daarop zijn de tijdelijke woningen. Realisatie cumulatief t/m 15 april 2024: 6.461 woningen waarvan ongeveer 20% in het sociale segment, 27% in het middensegment, 25% in het hogere segment en 23% in het topsegment, de laatste 5% in de prijscategorie is

onbekend. Doelstelling t/m 2024 is 10.500-12.000. Wethouder Zeegers heeft in het Verantwoordingsdebat toegezegd de datum van de indicator conform advies rekenkamer aan te passen zodat deze meetbaar wordt.

- Het college merkt in de Voorjaarsnota op alle zeilen bij te zetten om de mijlpaal voor de hele collegeperiode te halen, met inzet van de maatregelen uit het Doorbouwakkoord en externe middelen zoals Startbouwimpuls. In het debat kan hiernaar worden gevraagd.
- De baten laten voor de jaren 2024 tot en met 2028 meerjarig een licht dalend verloop zien. Dit wordt ondanks hogere parkeerbaten voornamelijk veroorzaakt door de daling van begrote grondopbrengsten en het aflopende project Hoekse lijn.
- In deze begroting is ook opgenomen dat het college het opstellen van de monitor grondexploitaties wil verminderen van 2x naar 1x per jaar.
- Grote projecten onder dit programma zijn o.a. M4H (bestemmingsplan na zomerreces in subcommissie en cie BWB), Feyenoord City (besluitvorming in raad 20 juni), Rijnhaven, ontwikkeling Oostflank en Koers op Zuid.

Verder vallen de paragrafen [Grondbeleid](#), [Onderhoud kapitaalgoederen](#), [Investerings](#), [Subsidies](#), [Sustainable development goals](#) en [Verbonden partijen](#) onder BWB voor zover deze betrekking hebben op bovenstaande programma's.

Raadsvoorstel vaststellen Egalisatiereserve bouwleges

Met de Voorjaarsnota 2024 ligt ook het [raadsvoorstel vaststellen Egalisatiereserve bouwleges](#) voor. De belangrijkste aspecten van het voorstel zijn als volgt:

- Naar aanleiding van mismatches tussen baten en lasten bij de bouwleges in het rekeningresultaat 2020 is onderzocht (door Van den Bosch & Partners) hoe (grote) afwijkingen tussen begroting en realisatie van de afdeling Bouw- en Woningtoezicht kunnen worden ondervangen. Dit heeft geresulteerd in het voorstel van het college om een egalisatiereserve op te richten. Dit heeft een stelselwijziging tot gevolg.
- Doel van de beoogde stelselwijziging is om in jaren waarin meer baten uit leges worden gerealiseerd dan begroot, deze toe te voegen aan de reserve. In jaren waarin minder baten worden gerealiseerd dan begroot, kan dit worden onttrokken aan de reserve. Beoogd wordt om mee- en tegenvallers niet meer volledig ten gunste of laste van de algemene middelen te laten komen. Voorstel aan de raad is deze egalisatiereserve bij Voorjaarsnota 2024 op te richten; administratieve verwerking vindt indien de raad akkoord gaat plaats bij de 2^e Herziening 2024/Begroting 2025.
- Daarnaast wordt voorgesteld om de meevaller op de bouwleges in 2023 van €8 mln. te behandelen conform het voorstel voor de egalisatiereserve; hiervoor wordt een bestemmingsvoorstel type 1a van €4,4 mln. gedaan in het kader van de Wabo-leges 2023.
- De beide gevraagde besluiten betreffen het budgetrecht van de raad.
 - Gevraagd kan worden in hoeverre de egalisatiereserve bouwleges geoormerkt blijft voor fluctuaties op de begroting van Bouw- en Woningtoezicht, en niet kan worden aangewend voor andere tegenvallers.

Inspreekmoment

Op [woensdag 19 juni 2024 is het insprekmoment voor burgers, instellingen en wijkraden](#) over de concept-voorjaarsnota 2024 in de Suze Groenewegzaal.

Werkwijze met betrekking tot moties en amendementen:

Een amendement is een wijziging van het ontwerpbesluit. Waarbij het idee is dat het ontwerpbesluit dusdanig geamendeerd wordt zodat de strekking helder is en daarbij ook de relevante tabellen de programma's worden gewijzigd. Het aanpassen van het raadsbesluit wordt daarna zo snel mogelijk vormgegeven. Zie hiervoor de formats in de bijlage.

Wilt u vooraf technisch advies inwinnen over een amendement of een motie, dan kunt u daartoe contact opnemen met de betreffende commissiegriffier.

Technische vragen en toezeggingen

De technische vragen worden op vrijdag 21 juni 2024 voor 12.00 uur beantwoord.

Het college reageert in één integrale brief op nog openstaande vragen en toezeggingen die betrekking hebben op de concept-voorjaarsnota 2024. Deze brief wordt op maandag 8 juli 2024 voor 16.00 uur verstuurd.

5.Financiële consequenties

In het ontwerpbesluit bij het raadsvoorstel ziet u een overzicht van de bijgestelde financiële cijfers:

- per programma de baten, lasten, toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- de nieuwe en bijgestelde kredietvoorstellen;
- de mutaties op de reserves;
- het BBV-taakveldenoverzicht voor de Begroting 2024 (jaarschijf 2024)
- het investeringsvoorstel 2024

6.Overige relevante informatie

- Rapport Rekenkamer Rotterdam over tussentijdse bevindingen college targets ([24bb003364](#)).
- Definitieboekje college targets (laatst geactualiseerde versie [23bb006753](#), [er komt nog voor de zomer weer een nieuwe versie](#))
- Collegebrief Monitor Grote Projecten ([24bb002064](#) en [24bb002065](#))
- Collegebrief van 23 april 2024 over voortgang Stadsprojecten feb 2024 ([24bb002706](#))
- Collegebrief van 21 mei 2024 over Monitor Grondexploitatie Jaarrekening 2023 ([24bb003305](#) met bijlage [24bb003306](#))

7.Verdere procedure

Op dinsdag 9 juli 2024 vindt de raadsbehandeling plaats. De intentie is om de behandeling van de concept-voorjaarsnota op 1 dag te laten plaatsvinden. De stemmingen over de moties en amendementen en de raadsvoorstellen zullen naar verwachting plaatsvinden op 11 juli 2024.

Bijlage 1 Format moties en amendementen met een financiële wijziging op het ontwerpbesluit in de P&C-cyclus

Ter voorbereiding op de concept-voorjaarsnota treft u onderstaand technische informatie over financiële moties en amendementen en hoe u deze vorm moet geven. Zoals weergegeven in de artikelen 44 en 47 van [Reglement van Orde voor de vergaderingen van de raad 2022](#).

De commissiegriffiers zijn u graag van dienst bij het technisch adviseren over moties en amendementen. Als u hiervan gebruik wilt maken, dan is het verzoek om daar tijdig contact over op te nemen met de commissiegriffier.

Na de beraadslagingen wordt eerst over amendementen en daarna over moties gestemd. De stemvolgorde van de amendementen en de moties wordt bepaald op basis van volgorde van het moment van indienen en verstrekkendheid: bij twee moties/amendementen van gelijke strekking wordt er eerst gestemd over de meest verstrekkende motie/amendement.

Algemeen

- Amendementen dienen voor (balans neutrale) overhevelingen tussen programma's en wijzigen het ontwerpbesluit.
- Financiële moties betreffen één programma.
- Moties kunnen ook niet financieel zijn (bv verzoek om een plan/onderzoek in een bepaalde richting).
- Een motie betreft niet een concreet besluit en heeft geen directe juridische betekenis maar wel een politieke betekenis.

Technische vereisten amendement

- Noem de programma's en de bedragen. Geef hierbij aan hoe groot de verhoging (baten of lasten, niet beide) en verlaging van de (lasten of baten, niet beide) moet zijn.
- Een amendement dient dekkend te zijn (+ en – even groot).
- De dekking dient met deze wijziging in het alleen voorliggende ontwerpbesluit uitvoerbaar te zijn.

Technische vereisten financiële moties

- Geef concreet aan binnen welk programma, product of activiteit het budget dient te worden verhoogd en waar het budget precies binnen hetzelfde programma dient te worden verlaagd (de dekking). Met concrete bedragen.
- Dit dient dekkend te zijn.
- De dekking dient uitvoerbaar te zijn.

FORMAT (FINANCIELE) MOTIE

Ieder raadslid heeft het wettelijke recht om moties in te dienen, werkwijze conform artikel 44 van het reglement van orde van de gemeenteraad van Rotterdam 2022. Een motie is een korte en gemotiveerde verklaring over een onderwerp waarmee een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken. Wijze van indienen van een motie: Een motie moet ter vergadering, om in behandeling genomen te kunnen worden, schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend na een duiding in de vergadering.

Raadsvergadering d.d.:	
Onderwerp/Agendapunt	
De gemeenteraad van Rotterdam, gehoord de beraadslaging, - overwegende - van oordeel dat* - van mening dat* * Keuze maken	
De gemeenteraad: - verzoekt het college van b&w* - roept het college van b&w op* - dringt aan* - spreekt uit* - nodigt uit* - constateert* en gaat over tot de orde van de dag. * Keuze maken	<u>Technische vereisten financiële moties</u> • Geef concreet aan binnen welk programma, product of activiteit het budget dient te worden verhoogd en waar het budget precies binnen ditzelfde programma dient te worden verlaagd (de dekking). Met concrete bedragen. • Dit dient dekkend te zijn. • De dekking dient uitvoerbaar te zijn.
Ondertekening en naam: (art 44 RvO: één naam is verplicht)	

FORMAT AMENDEMENT

Ieder raadslid heeft het wettelijke recht om een amendement in te dienen, werkwijze conform artikel 47 van het reglement van orde van de gemeenteraad van Rotterdam 2022. Een amendement is een voorstel tot wijziging van een ontwerpverordening of ontwerpbesluit, naar de vorm geschikt om daarin direct te worden opgenomen.

Raadsvergadering d.d.:	
Onderwerp/Agendapunt:	
Besluit de voorjaarsnota als volgt te wijzigen:	<u>Technische vereisten financieel amendement</u> • Noem de programma's en de bedragen. Geef hierbij aan hoe groot de verhoging (baten of lasten, niet beide) en verlaging van de (lasten of baten, niet beide) moet zijn. • Een amendement dient dekkend te zijn (+ en – even groot). • De dekking dient met deze wijziging in het alleen voorliggende ontwerpbesluit uitvoerbaar te zijn.
Toelichting:	
Ondertekening en naam: (art 47 RvO: één naam is verplicht)	